

Nr. akt IV.KPS.1600/46

Protokół przesłuchania świadka

Dnia 15 stycznia 1947 r. w Lublinie
 Sędzia Sędzcy IV rejonu Sądu Okręgowego w Lublinie z siedzibą
 w Lublinie Sąd Grodzki w   Oddział
 w osobie Sędziego A. Kowalskiego
 z udziałem Protokółanta
 w obecności stron

przesłuchał niżej wymienionego w charakterze świadka - bez przysięgi¹⁾ -

Po uprzedzeniu świadka o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania i o treści art. 107 k.p.k. - oraz o znaczeniu przysięgi, Sędzia odebrał od niego przysięgę na zasadzie art. 111, 115 k.p.k. po czym -²⁾ świadek zeznał, co następuje:

Imię i nazwisko Aglajda Pomudkowska
 Wiek l. 32
 Imiona rodziców Aleksander i Julia
 Miejsce zamieszkania Lublin, Wiedziawska 6 m. 30.
 Zajęcie lekarz
 Wyznanie na-kat.
 Karalność nie karana
 Sposunek do stron obca

Do Oswięcimia do obozu koncentracyjnego została
 wywieziona z Majdanka Lubelskiego w kwietniu
 1944 r. i przebywała w obozie kobiecym
 t.j. w. Bürkenau do końca września 1944 r.,
 potem została przeniesiona do Raven-
 sbriek. Jako lekarzka byłam w Oswięcimiu
 zatrudniona na t.j. „revirze” t.j. szpitalu
 obozowym. Później musiałam być zatrudnioną
 w tymże charakterze około 20 lekarzek-polek,
 pozostałe były tam zatrudnione lekarzki

1) Zbędne wyrazy druku należy przekreślić.

2) W tym miejscu wpisać należy odpowiedź, jakiej udzielił świadek, po uprzedzeniu go o prawie odwołania zeznań (art. 104 k.p.k.)

innych narodowości. Szpital był zasad-
 nico punktem obserwacyjnym zbrodni po-
 petwanych przez Niemców przy wyładowy-
 waniu 2 wagonów w tym okresie w któ-
 rym ja przebywałam - Żydów, mężczyzn,
 kobiet i dzieci - masowo kierowanych
 wprost z pociągów do komór gazowych.
 Szpital bowiem był położony tuż obok
 rampy kolejowej, a transporty przycho-
 dyły przez całą dobę, do ośmiu tran-
 sportów dziennie i dochodziła licz-
 bność do 4-5 tysięcy osób. Niejedno-
 krotnie widywałam selekcjonowali Żydów,
 zabierając z transportów najmłodszych
 i zdrowych mężczyzn oraz kobiety, odstawia-
 jąc wybranych na bok, a pozostałych
 kierowali wprost do komór gazowych.
 Do pracy wybierano do 10% z ogólnej
 liczby, nie ze wszystkich transpor-
 tów wybierano. W okresie tym w którym
 ja przebywałam w Oświęcimiu aryjskich
 nie było. Transporty do komór
 były kierowane przeważnie z Węgier.
 Wśród jednej z takich transportów
 Berdychowicko

znajdowała się Żydówka z Polsko ^{oskądzona}
i podejrzane politycznie. Ostatnia ona
wraz z pozostałymi skwerswana wprost
z pociągu do Komory Gasowej i w ostat-
nim momencie przed puszczaniem
gasu została wyekwieta przez Niem-
ców i adestana do obozu kobiecego.
Styszalam od kobiet, które z nią
rozmarwały, lecz naswisk tych kobiet już
nie pamiętam, że proceder przy mo-
waniu do Komory Gasowej wyglądał
następująco: wszystkie kobiety (oddzielnie
mężczyźni) wchodziły do dużej sali
- rozbieralni. Odwiedzano im, że idą
do łazienki. W sali tej rozbierały się do
naga, dostawały kawałek mydła i ka-
watek papierowego ręcznika po czym
przechodziły partiami po 200-250
osób do następnej sali gdzie, że-
komo były natryski. Była to na-
formant sala z urządzeniem
oraz instalacjami gazowymi i ta-
kiej właśnie sali wspomnianą
żydówka została wyekwieta

przez Niemców. Po kardynalnym
 sporcie następnego dnia, a właściwie
 bez przerwy palono zwłoki w kre-
 matorium. Widać było potnie-
 nie i dym z kamina prawie bez
 przerwy, oraz coś było wszędy palo-
 nych ciał. W nocy b. często słychać
 było od strony krematorium krzyki
 i jęki, z czego należało wnioskować
 iż zagazowywanie nie było do końca,
 że ludzie często byli tylko odurzeni
 gazem i żywym byli paleni. W tej
 nocy ~~podróż~~ poszedł do Komandy
 garowej cały oddział cypryjski - nie z tra-
 sportu, lecz przebywający już w obo-
 dzie w baraku około dwóch tysięcy
 osób. Kto wydawał dyspozycje w związku
 z paleniem i gazowaniem ludzi te-
 go nie wiem. Maria Mandl przy-
 chodziła czasem na teren reweru,
 lecz do chorych, leżących tam nie
 wchodziła nigdy. Był może odwiedzona
 S. J. manbow. O Marii Mandl mów-
 wiemo b. dużo. Uchodziła za "stran-
 na, piekielnica"; była ona postrachem

Wredlińska epizoda

wszystkich kobiet w Obozie. Piła, kopała
w skrajny sposób odnosiła się do więźniarek
i b. słabych powodów, a niejednokrotnie
zupetnie bez powodów zmuszała się nad
więźniarkami. Wymuszała np. jako kara
po całodzienniej, ciężkiej pracy, dodat-
kowe apele wieczorne, w porępkę klęsa-
cej z rekones podniesieniem w górę.
Apele takie trwały po 2-3 godziny.
D. często kobiety mdlały, a nawet
umierały na takich apelach. Były
na takich apelach kobiety wszyst-
kich narodowości, nie wyjąwszy
Polek, którzy w omawianym
czasie mogły być mniej więcej
około dwudziestu tysięcy.

Do powrocie z Oświęcimia do Dublinu
spotkałam, prostując to zdanie w ten
sposób, iż, w Oświęcimiu spotkałam
znajomą z zamku dubelkiego, więźniarkę
polityczną, Włodziankę Julię, która obec-
nie zamieszkuje w Dublinie, adres Dublin

nie znam, a która w r. 1942 w p...
 niku została wymieszana z dublina z trans-
 portem 70 więźniarek politycznych do
 Oswięcimia. Powiada mi ona, że po upływie
 3-ech tygodni od dnia przybycia do Oswię-
 cimia cały ten transport, za wyjąt-
 kiem 3-ech kobiet, w których i ona była,
 został usmiercony na rewirze w ten
 sposób, iż wyprawo je kolejno do re-
 wirtu i tam kastrakami usmier-
 cano. Ona uratowała się tylko
 dlatego, że w momencie jej wypro-
 tywania przez S.S. mano - lesiada
 nieprzytomna i nie odeswadała się,
 nie odwróciła jej przeto i nie była
 sumerei. Pozostałe dwie były Volks-
 deutschkami, lecz nie jestem tego
 pewna. Więcej w tej sprawie mogła
 by powiedzieć Utkiewicz Janina, Sam
w dublinie, pracuje jako sekretarka
w gimnazjum Samojłowicz, która
 przebywała w Oswięcimiu od stycznia 1943 r.
 do końca istnienia obozu.
 Zakreślono: „pedera” - Odrytano.

Abrekowska zleide

Aitman